

Dobra Szkoła

ZMIANY W PODSTAWIE PROGRAMOWEJ Z PRZEDMIOTU JĘZYK OBCEJ NOWOŻYTNY W SZKOLE PODSTAWOWEJ

Punktem wyjścia dla ekspertów pracujących nad nową wersją podstawy programowej stanowiła podstawa programowa opracowana w 2008 roku.

W procesie tworzenia nowej podstawy programowej przyjęto model ewolucyjny, a nie rewolucyjny. Wprowadzono zmiany tam, gdzie było to zdaniem ekspertów konieczne.

Nowa podstawa programowa zakłada **minimalne podniesienie obecnie obowiązujących wymagań dotyczących poziomu biegłości językowej** oczekiwanego od przeciętnego ucznia na zakończenie każdego etapu edukacji językowej.

Podstawa programowa z 2008 r. określa, że „[w] wersji III.1 przeznaczonej dla uczniów kontynuujących naukę języka ze szkoły podstawowej zakłada się, że uczeń opanuje szerszy zakres umiejętności (niektóre typowe nawet dla poziomu B1), ale przede wszystkim będzie posługiwał się zdecydowanie szerszym zasobem środków językowych. Poziom tej wersji podstawy można określić jako A2+”.

Zdecydowano, że określony dla rozszerzonego zakresu nauczania języka obcego w gimnazjum, a więc po 9 latach nauki, poziom A2+/B1 będzie właściwy dla języka obcego nauczanego w szkole podstawowej od klasy I do klasy VIII. W wariantcie II.1. nowej podstawy programowej wskazano, że osiągnięcia początkowych etapów poziomu B1 można oczekiwać od przeciętnego ucznia jedynie w zakresie sprawności receptywnych. Każdy nauczyciel powinien jednak pamiętać, że poziomy biegłości, do których odwołują się autorzy, są podane jedynie orientacyjne. Podział zaczerpnięto z Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego - dokumentu opracowanego z myślą o osobach dorosłych uczących się języków obcych. Nie istnieje opis kształcenia dla uczniów szkół podstawowych. Zaleca się więc refleksyjne podejście do kwestii tych poziomów.

W nowej podstawie programowej **zachowano podział umiejętności szczegółowych** (treści kształcenia) na umiejętności typowo językowe oraz umiejętności o charakterze bardziej ogólnym. W przypadku edukacji językowej w zakresie języka obcego nowożytnego na I etapie edukacyjnym (edukacja wczesnoszkolna) określono wymagania ogólne i szczegółowe na wzór wymagań określonych dla dalszych etapów kształcenia, uwzględniając jednak specyfikę wieku uczniów kończących III klasę szkoły podstawowej. Oczekuje się, że uczeń kończący III klasę będzie posługiwał się „bardzo podstawowym zasobem środków językowych dotyczących jego samego i jego najbliższego otoczenia”. W ramach tak określonego zasobu środków językowych uczeń będzie realizował pozostałe wymagania.

W przypadku wszystkich wariantów podstawy programowej dla II etapu edukacyjnego usystematyzowano zapisy dotyczące pierwszego wymagania szczegółowego (znajomość środków językowych), m.in.:

- zmieniono nazwę niektórych zakresów tematycznych (np. „szkoła” na bardziej ogólne „edukacja” itp.);
- usunięto niektóre szczegółowe zagadnienia przykładowe, które zespół uznał za zbyt trudne (np. uzależnienia, sport wyczynowy);
- dodano inne szczegółowe zagadnienia przykładowe, które zespół uznał za szczególnie istotne i – tym samym – proponuje ich realizację (np. umiejętności, pory roku);
- uporządkowano zapisy w poszczególnych wariantach podstawy programowej, dbając o to, aby wszystkie zakresy tematyczne określone dla niższych poziomów biegłości zostały również wymienione w wyższych poziomach biegłości.

W drugiej grupie umiejętności **nacisk jest położony na rozwijanie umiejętności przydatnych w procesie uczenia** się przez całe życie, w tym:

- dokonywanie przez ucznia samooceny,
- budowanie repertuaru technik służących samodzielnej pracy nad językiem,
- współdziałanie w grupie,
- korzystanie z różnych źródeł informacji w języku obcym,
- stosowanie strategii komunikacyjnych, w tym strategii kompensacyjnych,
- budowanie świadomości językowej

Określono także nowe wymaganie, tj. kompetencję interkulturową.

W dokumencie wskazano, że składa się na nie zarówno podstawowa wiedza o krajach, społeczeństwach i kulturach społeczności, które posługują się danym językiem obcym, oraz o kraju ojczystym (z uwzględnieniem kontekstu lokalnego, europejskiego i globalnego), jak i świadomość związku między kulturą własną i obcą oraz wrażliwość międzykulturowa. Autorzy chcieli w nim połączyć realizację wymagań w zakresie środków językowych oraz poszczególnych umiejętności w zadaniach językowych dotyczących szeroko pojętej kultury.

Twórcy podstawy programowej są zdania, iż w procesie kształcenia językowego szczególną **uwagę należy zwrócić na większą niż dotychczas precyzję w wyrażaniu myśli oraz poprawność językową**. Podkreślają **konieczność spiralnego podejścia w nauczaniu**. Każdej powtórcie musi towarzyszyć rozbudowanie nabytych umiejętności.

Ważne jest, aby uważnie przeczytać i stosować w praktyce rady zawarte w końcowej części dokumentu: Warunki i sposób realizacji. Warto zauważyć, że z tytułu tej części podstawy zniknęło słowo: *zalecane*. Zgodnie z opinią twórców dokumentu zadania ujęte w tej części należy traktować jako obligatoryjne zarówno dla nauczyciela, szkoły oraz organu prowadzącego.

Wskazano m.in. na konieczność:

- zapewnienia kontynuacji nauki tego samego języka obcego jako pierwszego na wszystkich etapach edukacyjnych,
- zapewnienia przez szkołę – w szczególności na II i III etapie edukacyjnym – kształcenia uczniów w grupach o zbliżonym poziomie biegłości,
- prowadzenia zajęć z języka obcego w odpowiednio przygotowanej i wyposażonej sali,

- wykorzystania języka obcego jako języka komunikacji w różnych rodzajach interakcji,
- stosowania w procesie kształcenia językowego autentycznych materiałów źródłowych.

Ważne jest, aby w procesie kształcenia uzmysławiać uczniom, że poznanie i opanowanie danej struktury gramatycznej umożliwia im wyrażenie wielu treści. Podstawa programowa nie ogranicza nauczyciela, jeżeli chodzi o wybór technik lub środków nauczania. Jak mówią autorzy: *„Dokument nie jest poradnikiem metodycznym, nie wskazuje „jedynej słusznej” drogi prowadzącej do realizacji założonych w nim celów. Nauczyciel i uczeń mają być współtwórcami w procesie kształcenia, którego końcowym efektem jest jednostka świadoma możliwości, które stwarza znajomość języka obcego w każdej sferze życia – prywatnej, zawodowej, społecznej, emocjonalnej, poznawczej. Język obcy to narzędzie, które służy nie tylko komunikacji. Poprzez komunikację umożliwia lepsze poznanie siebie, innych ludzi, kultur, całego otaczającego nas świata.”*

***Opracowała: Monika Eska – Kaszubowska
– nauczyciel doradca metodyczny ODN w CKZiU
(na podstawie materiałów MEN i Ośrodka
Rozwoju Edukacji w Warszawie).***